

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Plene deliberatus, parag. 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

tis non fuerit, sed, quia hæc vox non usurpatur, utebantur autem alijs dicendi formulis, a æquivalentibus.

2. Si per futurum tempus sic dicatur: *Er- rit, fiet, evadet Irregularis, repellatur ab altari*, multo magis, si dicatur: *Sit Irregularis, repel- latur ab Ordine, &c. cat.*, inducitur b Irregu- laritas ipso facto. Ratio est, quia Irregularitas non pendet à futuro ministerio Judicis, undè illud futurum (fiet, erit, &c. cat) solum notat, deinceps te debere reputari Irregulariter, non vero necessarium esse, ut præcedat Judicis sen- tentia. Non esse ita in Censuris, diximus in Tract. de Excommunicatione cap. 1.

3. Quod si, omnibus expensis, res dubia remanet, an scilicet verba significant induci, Irregularitatem, nec ne, cum hoc sit dubium juris, est judicandum, non infligi Irregulari- tatem, quia irregularitas debet esse expressa in jure, quæ expressio non adest, quando om- nibus perpenis res est dubia. Immo, etiam si adderetur in jure, quod *talis poena sit dispensa- tione delenda*, adhuc per hæc sola verba non tol- litur dubium, nam, ut notat Suar. e necessi- tas dispensationis potest cadere in alias poenas, quæ non sint Irregularitates.

CAPUT IV.

Quinam actus requiratur in subjecto ad Irregularitatem ex delicto in- currendam?

1. **D**ixi (ex delicto) nam ad Irregularita- tem ex defectu, nequaquam facit hæc præfens questio, quia illa Irregularitas incur- ritur sine peccato. Ad eam autem ex delicto, requiritur *Actus externus, Opere consummatum, Deliberatus, Peccaminosus, Cognitus in ratione poenæ*. Discurte per singula.

§. PRIMUS.

Actus debet esse externus.

1. **E**cclēsia sive nequit, d sive non vult unquam punire, seu judicare de actibus merè internis, multo minus vult, eos punire Irregularitate, quæ est gravissima poena

2. Actus tamen externus licet occul- tissimus capax e est Irregularitatis; statim

enim, ac actus in externum prodit, mani- festus ex se est, judicioque Ecclesiæ sub- ditus.

Adde Tridentinum *Seff. 24. cap. 7. de Re- for.* dicens homicidam, etiam occultum, esse ab Altari repellendum.

3. Neque obstat, quod ex dictis sequere- tur, hominem, si velit dispensationem Irregu- laritatis, debere Prælato manifestare suum delictum occultum, ut is judicet de dispen- sationis causa: non obstat, inquam, quia e- jutmodi manifestatio est voluntaria; potest enim Irregularis non petere dispensationem, si velit, suum impedimentum Superiori non declarare

4. Quod si contingat, aliquem abstinere non posse ab usu Ordinis verbi gratia à cele- branda Missa, nisi cum gravi infamia suum cri- men divulget, jam non cogetur, ex hoc capi- tate, desistere ab eius usu, dum periculum infamiae durat, ut docet Navar. a & Cordu- ba, b nosque infra e explicabimus cum communi sententia contra Valerium, d alio- que, & univet saliter eiu'smodi dispensationes debe- e, ita prudenter fieri à Superiore, ut non infametur peccator occultus; monentus om- nes; id enim ex regula generali de vitanda pro- ximi infamia, pro certo supponendum sem- per est.

§. SECUNDUS.

Opere consummatum.

1. **H**oc est, debet actus in ea specie, sub qua prohibetur esse perfectus.

2. Hinc, qui mortem alicujus concepivit, qui eandem tentavit, qui vulnus, etiam lethale infixit, non fit Irregularis, si inors ex vi illius actionis secuta non sit, quamvis per mira- culum non sit secuta, quia poena hæc, seu onus Irregularitatis, cum odiosum sit, restringen- dum est ad opus integrè consummatum, quan- do aliter expressè non est in Jure dispositum. Ita communiter e Doctores.

§. TERTIUS.

Plenè deliberatus.

1. **I**n profecto: non enim tam gravi one- ri, seu poenæ, qualis est Irregularitas, e

7 *Coninch. de Sacram. d. 18. duc. 2. Leand. de Irreg. multos ci- tans tra. d. 10. q. 5. & d. 27. q. 19. contra pau- cos dicentes non incur- ri ex occulto inter quos est Miranda forè appro- à Diana p. 11. r. 2. ref. 26. sed ex- ceptus (cer- tè immeri- id) à Bruno de Ferrul. Reg. Tr. 5. c. 4. prop. 1. a Navar. in man. c. 27. n. 239. b Cord. ca- su 41. n. 142 e Infra c. 14. §. 3. n. 3. breviter. & latus. Supra de excommu- nic. c. 2. d Valer. in diff. utrius que fori V. Irregul. diff. 8. e Suar. l. e. se. 3. n. 13. Farin. in frag. V. Ir- reg. n. 427. Vgol. de Ir- reg. c. 5. 7. Hurt. de Irreg. diff. 1. diff. 2. n. 6*

est subijciendus homo, nisi ob actum humanum, & perfectè voluntarium.

2. Hinc infans, dormiens, amens, seu furiosus, ebrius, & cæc. si occidat, vel rebaptizetur tempore carentiæ rationis, non sicut Irregulares? undè, nec b ulla indigent dispensatione, quando postea usum rationis resument. Porro ex hac certa doctrina duæ emergunt sequentes quæstionculæ,

a Clem.
Vnd. de Homicid. Sum. l. c.

b Gib. al.
Irreg. c. 4.
q. 2. n. 15.

PRIMA QUÆSTIO.

Dormiens, vel ebrius assuetus occidere.

3. **S**I quis tempore somni, vel ebrietatis, vel furoris, solitus occidere, bibat, vel comedat ea, ex quibus scit, ira affici, ut hominem in eiusmodi tempore occidat, est ne irregularis? Videtur enim non esse, quia hæc occisio, licet denominetur deliberata ab actu advertentiæ præcedente ipsam occisionem, in se ipsa tamen non est formaliter libera, quia actu fit, dum homo inops est rationis.

4. Respondeo, sub necessaria distinctione. Si is non prævidit occisionem futuram, quod esse non raro potuit, quia non erat assuetus eo tempore somni, vel ebrietatis, occidere, non erit Irregularis, etiam si per gravem culpam se v. g. inebriaverit, vel cubitum ierit cum intentione occidendi suo tempore inimicum. Manifesta est ratio, quia sic occisionis actus nulla ex parte est deliberatus, & voluntarius.

5. At, si is prævidit, quia v. gr. erat assuetus eo tempore occidere, & non opposuit sufficientem diligentiam, ne occideret, claudendo v. g. januam domus, adhibitis custodibus, &c. multo magis, si data opera, ut hominem occidat, bibat, vel comedat, somno se dedat, erit Irregularis. Ratio est, quia tunc adest causa culpabilis occisionis, cui culpæ semper annectitur à Jure Irregularitas, si vè ea culpa fuerit ante ipsam occisionem, undè occisio sic denominativè libera, si vè culpa fuerit in ipsa occisione, undè occisio sit libera formaliter, Patet, quia, secus, non esset Irregularis, si post propinatum tuo inimico venenum, vel post inflictum vulnus, ex quibus is post dies mortuus est, tu interim, antè inimici mortem, resipueris à peccato, & involuntaria omnino actu tibi sit eiusmodi mors. Sufficit ergo, ad incur-

rendam Irregularitatem, occisionem esse denominativè liberam, nempe ex causa, antecedenter liberè data, ut communiter docent Doctores.

6. Confirmatur Primo, quia, dum Sacri Canonones homicidam voluntarium depellunt ab altari, non distinguunt de voluntario in se, & in causa. Cum igitur Voluntarium in causa sit in omni proprietate Voluntarium, non possumus trahere Canones, quasi ij loquantur solum de Voluntario in se. Instar omnium sit *Cap. de Catero. De Homicidio*, quod solum Voluntarium in causa sufficere, dicit, ad incurendam Irregularitatem.

De Catero (inquit) *noverris, quod Diaconus, qui homicidio causam dedisse videtur, non ad Sacerdotium promovendus.*

7. Confirmatur Secundo, quia, qui eligit medium. Canem, v. gr. Ursum, Leonem ad occidendum inimicum, vel, qui prævidet per illud medium esse inimicum occidendum, secuta occisione, sit Irregularis. At, qui se inebriat, ut occidat, ut, & qui sine eiusmodi intentione, prævidet tamen occisionem, voluntariè eligit, vel admittit se ipsum in illo amentitiæ statu tanquam medium, & instrumentum occisionis, ergo, &c.

8. P. Maternus & Prates nostræ Societatis Theologus magnæ litteraturæ in opere de Irregularitate, quod in publicam lucem morte præventus effere non potuit, exemplaria omnibus numeris absoluta in Bibliotheca nostræ Domus Professæ, nostrique Collegii hic Panormi servantur, putat, probabilius esse (licet fateatur, præcedentem sententiam esse probabilem) quod eiusmodi assuetus occidere in ebrietate, somno, vel furore, etiam si prævidet occisionem, nec diligentiam, ne ea sequeretur, apposuerit, non fore irregularem, quamvis se ipsa sequatur occisio. Hanc sententiam, quam nullo Auctore citato, assert, pluribus probare contendit, probationisque summa fideliter collecta hujusmodi est. Quoties aliquis aliquid agens liberatur in Jure ab Irregularitate ob aliquam circumstantiam, toties, illa circumstantia interveniente, Irregularitas non incurritur, ut accidit in occidente ob sui defensionem cum moderamine inculpatae tutelæ, & in accusante Reum mortis cum legitima protestatione Canonica: Sed in Jure e liberatur ab Irregularitate, qui in circumstantia somni, vel ebrietatis, vel furoris aliquem occidit. Er-

a Sacer

in C. ad

auctorem

n. l. de ho-

mic. Mail

de Irreg.

5. c. 4. n.

11. C. de

in Clem. 3.

furijs. p.

3. c. 1. n. 2.

3. Vgela.

24. n. 3. 6.

6. 2. n. 4.

Syl. P. E.

briet. q. 4.

b Mar.

Prat. in

manu. p.

de Irreg.

1. c. 4. n.

fol. 11. n.

Colleg.

11.

2. Inf.

Syl. P. E.

furijs. p.

Homicid.

n. 7.

go semper, hac circumstantia interveniente, liberabitur. Subsumit: At in casibus, de quibus nostra præfens est disputatio, is, qui occidit, quamvis voluntarie in causa, occidit tamen in circumstantia somni, ebrietatis, vel furoris; ergo etiam in his casibus ab Irregularitate liberabitur.

9. Profecto debilis adeo videtur mihi hæc ratio, ut non audeam ejusmodi sententiam probabilitatis nomine decorare. Falsa enim est prædicti argumenti Minor; Nam Pontifex in illa Clementina, ideo immunes ab Irregularitate pronuntiat dormientes, infantes, furiosos, (quibus adde, propter identitatem rationis, ebrios, licet hi in Textu non exprimantur) quia ii supponuntur ex nulla libertate, ne in causa quidem homicidium committere. Ratio ergo, cur prædicti liberentur ab Irregularitate, non est ipsa actualis carentia rationis dumtaxat, quam carentiam affert materialis somnus, vel ebrietas, sic enim liberaretur propinans venenum, vel læthaliter vulnerans, ut modo diximus, sed est carentia rationis cum nulla voluntate, nec antecedenti, nec præfenti occidendi. Audi Glossam citatæ Clementinæ *Furiosus* sic dicentem: Furiosus, si vè continuo furore laboret, sive per intervalla, quamdiu furit, pati potest injuriam, sed non facere, & quod per eum fit, habetur perinde, ac si casu aliquo accidisset, sine facto personæ, unde, si damnum dat, non tenetur. *Aquila*, sed est perinde, ac si quadrupes fecisset, vel tegula cecidisset, & idem dicitur de infante, &c. Nota illud (sine facto personæ) & illud (perinde, ac quadrupes, vel tegula) At in casu nostro adest factum personæ, quo antecedenter prævidit, & non cavet occisionem.

10. Confirmatur ex ipso Textu, qui sic habet: *Si furiosus, aut infans, seu dormiens, hominem mutilat, vel occidat, nullam ex hoc Irregularitatem incurrit. Et idem de illo censemus, qui mortem aliter vitare non valens suum occidit, vel mutilat invasorem.*

Nota illud (ex hoc) quasi dicat, non autem ex alio capite antecedenti per quod illa causa libera actionis fuit.

Ad illud exemplum de occidente alium ob sui defensionem, dico, falsum assumi: non enim semper is liberatur ab Irregularitate, nam, si excedit limites moderaminis suæ tutelæ, & sic occidat, erit Irregularis, ut infra *a* ex omnium sententia dicitur latius, ergo falsum est semper in circumstantia suæ defensionis, hominem

Tamburinus de Sacramento.

liberari ab Irregularitate, si aliquem occidat.

SECUNDA QUÆSTIO.

Impubes occidens, an incurrat Irregularitatem?

11. **I**n opusc. de Communionem sententiam a negantem, tanquam probabiliorem amplexus sum, nec video, cur in eadem persistere non valeam, quam etiam sequuntur multi, b qui universaliter docent, pueros impuberes, quamvis usu rationis pollentes, si ve septennio majores, si ve minores, nulla Censura, nullisque pœnis affici ab Ecclesia (excipiunt aliqui ex his excommunicationem ob percussionem Clerici) At Irregularitas ex delicto, de qua hic agimus, pœna sine dubio est. Eandem etiam sententiam sequuntur alii, c qui signate ejusmodi pueros excludunt ab ipsa Irregularitate.

TERTIA QUÆSTIO.

Occidens ex Metu.

12. **A**N, si quis occidat injuste aliquem coactus ab alio metu cadente in constantem virum incurrat in Irregularitatem, Dixi per aliam occasionem, supra, non incurrere, dicitur vero, si metus est levis mali. Si quis iuste occidat simili metu coactus, dicam infra. e

§. IV.

Peccaminosus.

1. **Q**uæritur, an ad iacurendam Irregularitatem ex delicto, satis sit peccatum veniale, an omnino requiratur mortale? Mortale semper esse necessarium, affirmant plerique, pauci tamen negant, dicentes, satis esse veniale.

2 Ratio horum negantium fess, quia Ecclesia sæpe in Sacris Textibus mox num. 5. afferendis judicavit, fuisse incursum Irregularitatem ex delicto ob leuem culpam, quod certe signum est manifestum, ipsam de facto sic statuisse.

3. Confirmatur, nam excommunicatio minor inducitur per peccatum veniale, puta per commercium civile cum excommunicato majori, & tamen gravis est pœna, cum prohibeat Fidelem à participatione passiva Sacramento-

D

a In opusc. de Communionem c. 4. §. 2. n. 13. b S. V. c. f. nu. 2. Fag. præcep. Ecc. 2. l. 1. c. 3. n. 14. Sotus cit. à Naldo V. Annuum duodecim. Val. T. 4. d. 7. §. 9. p. 4. Castrop. T. 1. tr. 3. d. 1. p. 24. §. 2. n. 9. lo. Sanc. d. 26. n. 18. Diana locis mox citat. c. lo. Sanc. l. c. Castrop. c. 1. tr. 3. d. 1. p. 24. §. 2. n. 9. Diana p. 3. tr. 6. ref. 88. §. p. 11. tr. 2. ref. 36 d. Supra tr. 1. de excom. mun. c. 2. §. 1. n. 7. c. Infra c. 15. §. 12. n. 15. f. Sylv. V. Ebrietas q. 2. Armilla V. Irreg. n. 14. Cord. l. 2. q. 26. Mol. de ltu. str. T. 4. str. 3. d. 77. à n. 2. vocant hanc communem sens. sed quo iure, nescio. Caet. 2. 2. q. 64. art. 8. & in sum.